

GYÖKEREKTŐL AZ ÁGAKIG

forgatókönyv

írta: Bernáth Zsolt

2001.

"A történet zártvonalú
- s bármily tág - kör, akár az élet.
Mitől függ: víg? vagy szomorú?
- hogy hol kezded s meddig meséled."

(Fodor Ákos)

1. SÖTÉTSÉG

MANÓ

(mint narrátor) A történet, amit el fogok mesélni, egy hűvös őszi éjszakán kezdődött... legalábbis sokáig így gondoltam. Persze az ember sok mindent átértékel az évek során, és én sem hiszem már, hogy bárminek van kezdete, és vége. De akár elkezdhetjük itt is, ezen az éjszakán, egy kis faluban...

Valaki dörömböl az ablakon, veri a fatáblát, közben szölongatja az odabent alvó férfit.

FÉRFI2

Keljen fel, szomszéd, hallja?!

2. FALUSI HÁZ SZOBÁJA, ÉJJEL

Kislámpa gyúlik, megtöri a sötétet. Szerény szobabelső válik láthatóvá, falusi ház hálósobája. Az ágyból középkorú, borzas hajú férfi kászálódik ki álmosan. Visszakiált.

FÉRFI 1

Mi az isten van?

FÉRFI 2

(kintről) Eltűnt az öreg órás! Gyűjjön már!

Férfi álmosan felül az ágyon, vakarja a fejét, közben morog.

FÉRFI

Már csak ez hiányzott...

Az ágyon, mellette felesége ébred fel, halkan dűnnyög.

NŐ

Mit lármaznak...?

FÉRFI 1

Aludj csak! Megint az öreg piás...

3. A FALU SZÉLÉN, A HÁZAK KÖZÖTT. ÉJJEL.

Férfi 1 és férfi 2 haladnak egymás mellett, és közben beszélgetnek. Az eltűnt öregembert keresik, a háttérben más falubeliek ugyanezt teszik. Az emberek kezében

zseblámpa, de van, aki hagyományos petróleumlámpával, vagy fáklyával kutat. A két férfi sietve halad.

FÉRFI 2

Tegnap látták utoljára az öreget, tudja?

FÉRFI 1

(megértően bólogat) A kocsmában...

FÉRFI 2

Na ja. Az asszony azt hitte, hogy estére megkerül, de se híre, se hamva. Tűvé tették a környéket.

FÉRFI 1

Rég valami árokban fekszik... Vagy valamelyik szomszédnál húzta meg magát.

FÉRFI 2

De hát senki se látta. Beleveszhetett az erdőbe.

FÉRFI 1

(töprengve) Vagy bement a barlangba.

A látszólag jelentéktelen mondatra férfi 2 megtorpan, és ijedten válaszol.

FÉRFI 2

Oda? Az nem lehet.

FÉRFI 1

(sokat sejtetően) Azt mondja?

Férfi2 megtorpan, ijedt arccal Férfi 1-re bámul, aztán felfelé néz, a falu fölé.

Férfi 1 is arra fordul, és most látjuk csak, hogy a kis falu felett csipkézett gerincű hatalmas hegy emelkedik: óriás, amelynek árnyékában falusiak generációi születtek, éltek és haltak (?) meg. Van a hegyben valami mágikus is: mintha világítana kissé a telihold fényében.

4. AZ ERDŐ, A BARLANG FELÉ. ÉJJEL.

A két férfi már az erdőben halad, felfelé a sziklákhöz. A telihold világít, ezüstös fényben játszanak a fák.

FÉRFI 2

Azt ne várja, hogy bemenjek. Annyit nem ér meg nekem az öreg.

Férfi 2 megtorpan, megáll, hallott valamit. Fülel.

FÉRFI 2

Psztt, hallja?

Csendre inti társát.

FÉRFI 1

(értetlenül) Nem én. Mit?

FÉRFI 2

(türelmetlenül) Hallgasson!

Mindketten feszülten fülelnek, az erdő hangjai hallatszanak. Tücsök ciripelése, esetleg madárhangok, majd vékony gyereksírás vegyül a hangokba. Férfi 1 nem akar hinni a fülének.

FÉRFI 1

Mi az ördög...

Férfi 1 nekiiramodik, és korát meghazudtoló fürgeséggel vág neki a szikláknak. Társa alig győzi követni, le is marad. Ahogy felér a Barlanghoz, Férfi 1 már megállt, és hitetlenkedve néz a Barlang szűk bejárata felé. Előtt ugyanis egy kisgyermek fekszik, mondhatni újszülött. Meztelen, és keservesen sír. A két férfi döbbsen mered egymásra.

A látvány monumentális, felejthetetlen: A szikla a maga fenségével, a mellette eltörpülő két döbbsen figura árnya, a sötét erdő, és a mindenre ezüst fényt vető telihold képe. Csak a gyereksírás hallatszik.

5. FŐCÍM

6. MANÓ LAKÁSA A JELENBEN, REGGEL

Kép kivilágosodik, egy faragott órát látunk, amely még nincs teljesen készen, apró késsel egy kéz épp a tetejét faragja. A kéz most egy bögre kávéhoz nyúl, majd megissza azt, az arcot eltakarja a bögre. Kicsit még farag, eltávolít egy forgácsdarabot, majd elégedetten nézi a művet. Rövidesen meglátjuk az illető arcát is: Manó, kb. 40 éves férfi, kicsit barázdált, barátságos arc, szemüveg. Leteszi az órát, megsimogatja az ágy mellett fekvő németjuhász kutya fejét, és elindul.

7. AZ UTCA, REGGEL

Nagyvárosi utca, forgalom zaja, embertömeg. Manó halad sietve, meg-meglökik, de nem reagál.

MANÓ

(mint narrátor) 35 éves vagyok és tanár. Bár tanulni vágytam, eljött az idő, hogy fontosabb lett számomra az ismeretek továbbadása, mint azok megszerzése. Mit tartottam meg magamnak? Talán csak a nagyapán hobbiját, az órafaragást. De ez most talán nem is olyan fontos. Egy nem túl előkelő iskolában tanítok, kicsit emlékeztet arra a falusi iskolára, ahová én is jártam gyerekkoromban. Talán a diákok miatt. Nem tudom.

8. FALUSI HÁZ A MÚLTBAN, MANÓ SZOBÁJA. REGGEL

Sötétség. Kéz veri az ajtót.

MAMA

Ébresztő! Elkéssel a suliból.

Kép kivilágosodik, egy kb. 12 éves fiú arcát látjuk, amint lassan, álmosan kinyitja a szemét. Ő Manó. Reggel van, a fiú kis szobája csupa rendetlenség. Álmosan hunyorog.

MAMA

(kintről) Kész a reggeli! El fogsz késni.

MANÓ

(morog) Dehogy fogok.

Kikászálódik az ágyból, egy szál alsógatyában van, vézna, alacsony kölyök. Ásít egyet, és elindul lefelé.

9. KONYHA, REGGEL

Falusi ház tágas konyhája, régi fabútorok, bögrésszekrény, hatalmas ablak. Egy középkorú nő (kb. 50 éves), kicsit testes, áll háttal nekünk, a tűzhelynél. A léptekre megfordul, kerek arcán, vidám mosoly.

MAMA

Jó reggelt, fiatalúr. Kellett neked éjjélig fennmaradni, mi?

A fiú csak morog, leül az asztalhoz, előtte nagy bögre kakaó, meg vajaskenyér. Szomjasan meghúzza a kakaót, szája felett "bajusz". Halkan böffent egyet, majd lesüti szemét szégyenkezve. Mama az órára néz, a falon és sóhajt egyet.

MAMA

Manó! Idő van! El fogsz késni!

MANÓ

(Forgatja a szemeit) Mama! Dehogy fogok. Meg Picurt sem akarom megvártni.

MAMA

Annak a gyerekek mindig valami csibészségen jár az esze!

Manó tudja, mi jön és tátog a szövegre, amit Mama - nyilván már nem először - ezután mond.

MAMA

És mindig együtt lógtok. Rossz hatással vagytok egymásra!

10. FALUSI UTCA, REGGEL

Manó lép ki a házból felöltözve, vállán iskolatáskája, vidámabbnak tűnik. Kicsit megáll, körülnéz, majd elindul az úton. Reggeli fény, egyszerű, kis házak, poros út, gazonos kertek, nyugalom.

MANÓ

(mint narrátor) Így ment ez minden reggel. Mama hajnalban kelt, aztán egész végig azon idegeskedett, hogy elkések a suliból. Pedig tudnia kellett volna, hogy mindig pontos vagyok, és soha nem késem el sehonnan.

Megtorpan, mert egy hasonló korú, szintén alacsony srácot pillant meg, a kerítésnek dőlve, a cipőit bámulva.

MANÓ

Meg különben is, mint mindig, Picur ott várt rám alig háromháznyira.

Manó Picurhoz lopakodik és hátba csapja. Picur visszaadja, nevetnek, aztán együtt folytatják útjukat a suliba. Köveket rugdosnak, ezért néha letérnek az útról, közben lökdösis egymást.

MANÓ

Egy olyan kis faluban, amiben mi felnőtünk, mindenki hatással volt mindenkire. Hogy jó, vagy rossz hatással, azt én nem tudhattam. Honnan is tudtam volna!

11. ISKOLA, OSZTÁLYTEREM, DÉLELŐTT

Középkorú tanár (Tanbácsi) magyaráz a táblánál. Markáns arcú férfi, valami folyton nevető fénnel a szemében. A tábla kopott zöld, ugyanolyan, mint a tanár inge.

TANBÁCSI

Furcsa valami a történelem, és azt hiszem, hogy nem is érthetjük meg anélkül, ha nem vesszük szemügyre azt is, hogy milyen az idő természete. Biztos van közületek olyan, aki elgondolkodott már azon, hogy hogyan is lehetne lerajzolni az időt. Na, valaki?

Az osztályban kb. tizenöten foglalnak helyet. Bamba tekintetek, egy, az első sorban ülő szemüveges fiú mohón jelentkezik. Tanbácsi rápillant.

TANBÁCSI

Nos?

SZEMÜVEGES FIÚ

(akadozva) Én... úgy képzelem el, mint egy egyenes vonalat, aminek nincs eleje és nincs vége. Mi ott vagyunk azon a vonalon, aztán egyszer csak ...

Megakad. A tanár kérdően néz rá, majd kiségeti.

TANBÁCSI

Eltűnünk? Igen, lehet, hogy így van, de én mégis inkább azt mondom, hogy az idő olyan, mint egy spirál. Tudjátok? Mint egy csiga. Halad szépen egyre feljebb, tekeredik, és egyre feljebb jut. Persze mindig visszakerül ugyanarra a pontra, csak egy picit feljebb.

Tanbácsi észreveszi, hogy a középén helyet foglaló Manó hátrafelé tekintget, ahol a hátsó padban egy szőke, copfos kislány ül. A lány sem közömbös a fiú iránt, ezért le nem veszik egymásról a szemüket. Tanbácsi derűsen szólítja Manót.

TANBÁCSI

Így van, Manó?

Manó zavartan felkapja a fejét. A Tanbácsi segíteni próbál.

TANBÁCSI

Az időről beszéltünk.

MANÓ

Ah, az idő (kinéz az ablakon) hát, az idő az napos...

Nevetés, Manó a táblára néz, látja a csigavonalat és mellette a szavakat: IDŐ.

MANÓ

Vagyis, hát... mint egy csiga... nyálkás, meg ilyesmi...

Az osztály felröhög, Tanbácsi is mosolyog.

TANBÁCSI

Nem, nem nyálkás, csak körben-körben halad.

Manó arcát látjuk, kicsit zavarban van, de már kezd vigyorogni. Egy szőke, coffos kislány rámosolyog.

MANÓ

(mint narrátor) Ilyen volt az a mi Tanbácsink. Folyton eltért a tárgytól. Történelemórát kellett volna tartania, de mindig másról beszélt. Egyébként senki sem panaszkodott. De a törileckét sem tudtuk soha.

Alatta talán a Tanbácsi elsétál Manó mellett megsimogatja a fejét, aztán tovább magyaráz, míg Manó is hátranéz rá.

12. A SULI ELŐTT, DÉLBEN

Messziről látjuk, ahogy Picur és Manó a sulis előtt egy pad támláján ül. A lábukat lógázzák, és beszélgetnek.

MANÓ

Te bevetted ezt a mesét az időről, meg a csigáról?

PICUR

Tudja a fene. Elég öreg már ahhoz, hogy tudja mit beszél, nem? Egyébként teljesen mindegy. Csigá, vagy nem

csiga, én alig várom, hogy elhúzzak innen. Nem akarok még tizenegy évet itt élni az isten háta mögött. Metrózni akarok, meg villamosra ülni. Fogadjuk, hogy azt sem tudod, hogy mi az.

MANÓ

(megvetően) Miért ne tudnám? De én azért ennél többet akarok.

PICUR

Többet?

MANÓ

Igen. Titkokat felfedezni. Tanulni. Megtudni, hogy mi folyik ott, ahová mi nem látunk be.

Picur figyel rá, de közben észreveszi az iskolából kijövő Coffit, aki elejti a könyvét és lehajol, hogy felvegye. Picur figyel.

PICUR

Például Coffi szoknyája alá, mi?

MANÓ

Hülye.

PICUR

Akkor meg mire gondolsz?

13. A PAP HÁZA ELŐTT, DÉLUTÁN

Picur és Manó a pap háza előtt bújnak meg egy bokor mögött. Leskelődnek.

MANÓ

Látod?

PICUR

Valamit ír. De kit érdekel ez?

MANÓ

Figyelj csak.

Picur leguggol Manó mellé.

MANÓ

Mindig ezt csinálja. Meg este is. Valamit ír abba a nagy könyvbe, aztán becsukja, és elrejt a fiókba.

PICUR

És?

MANÓ

Mit és? Szerintem tud valamit, amit senki más emberfia nem tud. Végül is ő tartja a kapcsolatot Istennel, nem?

PICUR

(fintorog) Én nem tudom. Nem hiszem, hogy meg akarnék ismerkedni azzal az istennel, akivel ez a fickó tartja a kapcsolatot.

MANÓ

(int) Menjünk közelebb.

Manó és Picur a ház mellett oson, és odalopóznak az ablak alá. Bent a függöny résein keresztül látni a papot, amint valóban ír valamit. Feketeruhás, durva vonású, nagyon szőrös férfi, barátságtalan, komoly tekintettel. A két fiú izgatottan leskelődik.

PICUR

(suttogva) Látod? Izzik a szeme.

MANÓ

Micsoda? Dehogyan izzik.

PICUR

Ha mondom. Izzik.

MANÓ

Te hülye vagy, öregem. De mit irkál?

PICUR

Éppenséggel megtudhatjuk...

14. AZ ÚTON, DÉLUTÁN

A két srác hazafelé. Rugdossák a kavicsokat, és követik azok irányát.

PICUR

Nem hiszem, hogy jó ötlet. Mi lesz ha megtudják?

MANÓ

Kik? Éjszaka lesz, és senki nem fog meglátni. Csak egy pillantást vetünk a könyvbe, és máris elhúzunk.

Játékosan belöki a kavicsokra figyelő Picurt az árokba. Felnevet.

MANÓ

Úgysem tudok nyugodtan aludni, amíg nem járok a dolog végére.

Picur üldözni kezdi Manót, aki játékosan menekül.

15. MANÓÉK HÁZA, KONYHA, DÉLUTÁN

Manó ül az asztalnál, eszik. Vele szemben, a tűzhelynek háttal a Nagynéni, kb. 55 éves szikár nő, fekete ruhában, szigorú arccal.

NAGYNÉNI

Már megint Picurral lógtál, igaz? Meglátod, az a fiú egyszer még bajt hoz a fejedre. Ismered a mondást, madarat tolláról...

MANÓ

(teli szájjal) De, nénikém, csak sétáltunk. A pap házánál.

NAGYNÉNI

Mit kerestetek ti a pap házánál? Majd még elterjed, hogy oda jártok leskelődni. Micsoda dolog ez?

MANÓ

Nem leskelődtünk, csak arra jártunk. Azt hittem, örülsz, ha a pap közelében vagyok.

NAGYNÉNI

Igen, a templomban. De nem illik zavarni senkit, amikor otthon pihen. Biztos nagyon elfoglalt ember.

MANÓ

Szerinted miért olyan szőrös?

Nagynéni szóhoz sem jut, szinte hápog a tiszteletlenség eme megnyilvánulásától. A mellette eddig háttal álló Mama veszi át a szót.

MAMA

Hagyd már. Végülis hazaért épségben. Majd legközelebb jobban siet. Ugye, Manó?

Manó már ott sincs, csak a hült helye. Léptei hallatszanak a lépcsőn felfelé.

16. MANÓ SZOBÁJA, DÉLUTÁN

Manó lehuppan az ágyra hanyatt, szemét a mennyezetre függeszti.

17. MANÓÉK HÁZA KÍVÜLRŐL, DÉLUTÁN

Látjuk a házat a délutáni fényben, majd lassan beesteledik, csak a hold fénye, meg a bejárat fölé akasztott régi lámpa fénye világít.

18. MANÓ SZOBÁJA, ESTE

Mama egy tálcát tesz le a fiú éjjeliszekrényére. A tálcán nagy bögre kakaó, és pár kifli. A fiú már az ágyban fekszik, és derűsen figyeli a mamát. Az öregasszony leül az ágyra.

MANÓ

Emlékszel, mit ígértél tegnap? Azt mondtad, mesélsz a nagypapáról.

MAMA

Jaj, ne, Manócska. Csak ma ne. A múltkor már megbeszéltük, hogy...

MANÓ

De akkor se mondtál semmit. Elmesélted, hogy volt egy nagypapám, akit nagyon szerettél, és aki elveszett, amikor én...

A fiú elhallgat. A nő komolyan figyeli egy ideig, majd megenyhül.

MAMA

Jól van, de ígérd meg, hogy többet nem kell elmondanom ezt a mesét.

MANÓ

Mese lesz?

MAMA

Hát már nem is tudom. Szeretném azt hinni, hogy csak mese, de itt vagy te...

MANÓ

A nagypapa meg nincs itt.

MAMA

(bólint) Igen. De talán a sors akarta, hogy így történjen. A nagyapád nagyon csendes ember volt. Vele soha nem beszélgettem így, mint veled, ő mindig csak hallgatott. Bezárkózott a kamrájába, és faragta az óráit. Azokat a nagy órákat. Mindig ugyanolyat. Azon az éjszakán sem láttam egész nap, este meg azt mondta, hogy elmegy a kocsmába. Soha nem mondtam, hogy ne menjen, most sem. Aztán mikor éjfélre sem ért haza, megijedtem, és keresni kezdtem. A kocsmá is rég bezárt már, ő meg eltűnt. Egész reggelig kerestük, de hiába. Két férfi még a barlanghoz is felmerészkedett, és... de ezt már tudod.

MANÓ

Tudom, hogy ott találtak engem a barlang előtt, de hogy kerültem én oda? Miért nem mondd erről senki semmit?

MAMA

Mert senki nem tud semmit, Manócska. Senki nem tudta, hogy ki fia borja vagy, és most sem tudja senki.

MANÓ

Én tudom. Én a te gyereked vagyok.

MAMA

(mosolyog) Az vagy kincsem. Az vagy.

Megcsókolja a fiút.

19. MANÓÉK HÁZA KÍVÜLRŐL, ÉJJEL

A fenti szoba ablakában kialszik a fény, pár másodperc, és kigyullad a lenti szobában. Közelebb megyünk, látjuk, amint a Mama odalép az ablakhoz, és tűnődve bámul kifelé, fel a hegyre.

A hegy komoran emelkedik a falu fölé, titkokat rejtve.

20. MANÓ ÁLMA, MANÓÉK HÁZA, NAPPAL

Régi kertajtó tárul ki nyikorogva, a ház nagyon elhanyagolt, lakatlan. Manó zajosan lépked a gazban, és kíváncsian néz körbe. Egyszer csak nyílik a ház ajtaja, de senki sem lép ki rajta. Manó bekémlél, odabent por, félhomály, de nincs ott senki. Bemegy, a lába elé nézve lépdél, néha megtapogatja a falat. Bekukkant a helyiségekbe, majd egy kamrácskára lesz figyelmes egy sötét zugban. Közelebb megy, és látja, hogy egy öregember ül egy apró asztal mellett, szemén órák nagyítóüvege, és egy kicsiny zsebórát javít. Az öregember a fiú nagyapja. Oldalra néz, és barátságosan bólint.

ÖREGEMBER

Mi járatban, Manócska? Meglátogatod öreg nagyapádat?

MANÓ

Csak erre jártam. Nem tudtam, hogy itt vagy.

ÖREGEMBER

Nem is vagyok itt. Ez csak egy álom, kisember.

MANÓ

Akkor... hogy kerülök én ide? És mit csinálsz te itt?

ÖREGEMBER

Láthatod. Vigyázok az időre. A mérhető időre. Értesz engem?

Manó határozatlanul bólint.

MANÓ

A Tanbácsi mondta egyszer, hogy az emberek csak azt hiszik el, amit meg tudnak mérni.

ÖREGEMBER

Okos ember a te tanbácsid, igaza van. Ha nem lennének órák, az emberek nem is tudnák, hogy múlik az idő. Az óra okozza a halálunkat, tudod te? Mérjük az éveket, és eljön az idő, amikor úgy érezzük, hogy már nem szabad élnünk. Akkor meghalunk.

MANÓ

De te mégis órákat faragsz.

Az öregember leteszi a zsebórát, és felnevet.

ÖREGEMBER
Ó, kisfiam, én másmilyen órákat
faragok, nem tudtad?

Elővesz a falon lévő polcról egy nagy faragott órát, és megmutatja a fiúnak.

ÖREGEMBER
Nézd csak! Ez azért nem ugyanaz.

A fiú nézi az órát, mi nem látjuk, csak a fiú arcát, aki boldogan elmosolyodik.

21. MANÓ SZOBÁJA, ÉJJEL

Manó alszik az ágyában, és álmában mosolyog.

22. MANÓ SZOBÁJA ELŐTT, REGGEL

Kép kivilágosodik, reggel van. Lassan nyílik Manó szobájának ajtaja, Manó tűnik fel. Lassan, lábujjhegyen óvakodik ki, kémlel. Rokonai még alszanak. Elindul a folyosón.

23. A PADLÁSFELJÁRÓ, REGGEL

Manó lépked felfelé a padlásra. Hosszú lépcső, kissé bizonytalanok Manó léptei, néha meginog, ilyenkor gyorsan megkapaszkodik. Nyílik a fenti ajtó.

24. A PADLÁS, REGGEL

Poros padlás, a fény több helyütt beszűrődik a tetőről, és poros csíkokat rajzol a levegőbe. Manó kutat a limlomok között. Talál egy régi ládát, óvatosan kinyitja. A láda nehezen nyílik, nagy rozsdás lakat van rajta, de nincs bekattintva. Manó guggol, kíváncsi, izgatott. Egy pár megfakult képet vesz ki a ládából bekeretezve. A legfelső kép fekete-fehér, régimódi portré, rajta egy bajuszos fiatalember régi parasztruhában. Hamiskásan mosolyog. A fiú nagy szemekkel nézi a képet, majd előveszi a második képet, amelyen ugyanez a férfi látható, már idősebben, mellette Manó mamája, a férfi felesége. Komoly arccal bámulnak bele a kamerába. Manó zajt hall, félrenéz, kapkodni kezd. Félreteszi a képeket, egy megrozsdásodott bicskát vesz elő, de az nem érdekli annyira. Egy fából faragott asztali óra a következő darab, nagyon poros, a fiú letörölgeti. A mutatók egyszerűek, az óra érdekessége a számlap felett

belefaragott csigavonal, amely kissé kidomborodik. A fiú ujjával követi a csigavonalat, mosolyog. Óvatosan leteszi az órát. Az utolsó darab a ládában egy közepes méretű könyv, vagy inkább jegyzetfüzet. Sárgálló lapok, kézírás. A fiú zajt hall letről, gyorsan becsukja a könyvet. A következőkben képeket látunk arról, hogy Manó megszállottan olvassa a könyvet.

25. MANÓ SZOBÁJA, NAPPAL

Manó az ágyában fekszik hason, és mohón olvassa a könyvet.

26. UTCA. NAPPAL

Manó és Picur ülnek egy padon, és a könyvet olvassák.

27. OSZTÁLYTEREM A JELENBEN, NAPPAL

Manó felnőttként tanít, a táblánál áll, és magyaráz. Közben látjuk, hogy egy gyerek a pad alatt képregényt olvas.

MANÓ

... lehet, hogy nincs igazam, és lehet, hogy senkinek sem lehet soha igaza. Érzékszerveink csökevényesek, az állatvilág egyes tagjai simán lepipálnak bennünket látásban, szaglásban, és a többi érzékelésben is egyaránt. Márpedig a valóság számunkra azon érzeteknek az összessége amiket ezek a tökéletlen érzékszervek közvetítenek az agyba, és mi erre a homályos, korlátolt képre mondjuk, hogy a valóság

Manó közben járkál a padok között, megáll a srác mellett, aki a képregényt olvassa, és finoman elveszi tőle. Odaviszi a tanári asztalhoz, és rádobja. Ahogy befejezi mondanivalóját, megszólal a csengő. A gyerekek csomagolni kezdenek.

MANÓ

Jól van, holnaputánra mindenkitől kérném a dolgozatot. És csak őszintén, engem a ti valóságotok érdekel.

A teremből eltűnnek a gyerekek, csend lesz. Manó tünődve áll a táblánál, nézi az üres termet, és előjönnek az

emlékei. Látja magát, amint ül a padban, és olvas valamit a pad alatt, úgy, mint az iménti srác.

28. AZ OSZTÁLYTEREM A MÚLTBAN, NAPPAL

Tanítás közben vagyunk. Halljuk a Tanbácsi hangját, közben látjuk Coffit, a szőke, copfos kislányt a hátsó padból, amint ábrándos szemekkel nézi Manót, aki viszont rá se hederít. A lány először nem érti, majd kíváncsiság fogja el látván, hogy a fiú a pad alatt olvas valamit. Nyújtogatja a nyakát, de csak azt látja, hogy egy kis könyvecske az.

TANBÁCSI

... és sohasem tudhatjuk, hogy mi játszódik le egy ember fejében. Ki a megmondhatója annak, hogy mit gondolt Cézár, amikor rájött, hogy elárulták, vagy hogy mit érzett Hannibál, amikor látta az embereit elpusztulni az Alpokban. Ezért azt hiszem, hogy nincs érdekesebb beszámoló egy ember személyes naplójánál. Ugye, fiam?

Tanbácsi Manót szólítja, aki teljesen beletemetkezett könyvébe. Tanbácsi megfogja a könyvet, és szelíden elveszi. Leteszi a tanári asztalra, de int, hogy majd visszaadja. Az osztály kuncog, Manó lesüti a szemét.

TANBÁCSI

Ehhez kapcsolódóan csak annyit, hogy én mindenkit biztatnék a naplóírásra. Magatok is meg fogtok lepődni, hogy mennyivel könnyebb úgy elaludni, hogy előzőleg összefoglaltátok a napot, és leszűrtétek a tanulságokat. A fennmaradó kérdésekre pedig remélhetőleg álmaitokban kaptok majd választ.

Megszólal a csengő, a gyerekek lázasan kezdenek csomagolni.

TANBÁCSI

Hasznos hétvégét mindenkinek, találkozunk hétfőn. Te maradj itt egy percre.

Az utasítás Manónak szólt, ki csodálkozva néz. Tanbácsi ráteszi kezét az elkobzott könyvre. Látjuk az osztálytermet, ahol a gyerekek eltűnnek, mint a kámfor. A padban marad Manó, illetve a Tanbácsi, aki a tanári asztalon foglal helyet. Kezében a könyv.

TANBÁCSI

Nem akarok beleolvasni, nem rám tartozik. De azt kérhetem, ugye, hogy ne az én órámon olvasd?

MANÓ

A padláson találtam. A nagyapámé volt.

Tanbácsi megrezzen. Fürkészve néz a fiú arcába.

TANBÁCSI

És okosabb lettél?

Manó nem érti a kérdést.

TANBÁCSI

Ez egy napló. Megtanított valamire?

MANÓ

Még nem tudom. A barlangról szól, meg fura gondolatok vannak benne.

Tanbácsi nem szól egy ideig csak nézi a fiút.

TANBÁCSI

Gyere, hazaviszlek.

29. TANBÁCSI KOCSIJÁBAN

A kocsi a poros úton halad, Tanbácsi háza felé.

TANBÁCSI

Itt az emberek úgy gondolják, hogy ami elmúlt, azzal nem érdemes foglalkozni. Tudod? Azt hiszik, hogy amiről nem vesznek tudomást, az nincs is.

MANÓ

Maga olyan furcsa. Senki nem beszél velünk így.

TANBÁCSI

Velünk?

MANÓ

Gyerekekkel. Mindenki lassan beszél, komótosan, és olyan szavakat használ, mintha ötévesek lennénk. Maga pedig felnőttnek tekint bennünket.

TANBÁCSI

Pedig nem vagytok felnőttek. De megvan a magatokhoz való eszetek, és az a lényeg. Mégsem tetted fel soha a kérdést magadnak ugye? Azt a kérdést, hogy honnan jöttél?

MANÓ

(flegmán, elfordulva) Mindent tudok. A barlang mellett találtak párhetes koromban.

TANBÁCSI

És?

MANÓ

Örökbe fogadtak, és felneveltek. Ennyi.

TANBÁCSI

Azt is tudod, hogy kik fogadtak örökbe?

MANÓ

Persze. Az a család, ahonnan akkor éjjel eltűnt egy öregember. Azt mondták én voltam nekik a kárpótlás, vagy ilyesmi.

TANBÁCSI

Így is mondhatjuk. Meg úgy is, hogy más nem merte vállalni azt a gyereket, aki ilyen különös körülmények között került a faluba. Tudod, hogy itt mennyire félnek az emberek mindentől, ami nem hétköznapi?

MANÓ

Mint a barlang.

TANBÁCSI

Igen. Mint a barlang.

MANÓ

Azt mondják, hogy ember még nem került ki onnan élve.

TANBÁCSI

(mosolyog) Érdekes, hogy honnan tudják ezt, ha senki nem mer bemerészkedni, nem igaz?

MANÓ

Maga bemerészkedne?

Tanbácsi megállítja a kocsit.

TANBÁCSI
Engem sokkal inkább érdekel a te
történeted.

30. TANBÁCSI LAKÁSA, SZOBA, ESTE

Tanbácsi szobája egyszerű, de ízléses. Vastag szőnyegek,
nagy fotelek, tölgyfaasztal. Kandalló. Tanbácsi teát tölt
az asztalon álló csészékbe. Manó az egyik fotelben ül
kényelmesen elterpeszkedve.

TANBÁCSI
Sokan mondták, hogy nagyapád
elbujdosott a faluból, vagy hogy
részegen bement a barlangba, és ott
halt meg. De te nagyobb gondot okoztál.
Senki nem akart befogadni, azt mondták,
hogy bajt hozol a falura. (Manóra
kacsint) Szerencsére ez nem vált be.
Mamád volt az egyetlen, aki azt látta
benned, ami voltál: egy aprócska
csecsemőt. Ami azt illeti, nagynénéd
sem volt oda az örömtől.

MANÓ
Most sincs.

TANBÁCSI
No igen. De nézd el neki. Ő csak egy
megfáradt öregasszony. Csak a hitének
él.

MANÓ
Meg a lekvárnak.

TANBÁCSI
Micsoda?

MANÓ
(komolyan) Kilestem párszor. Még
bőjtnapon is az éléskamrába jár lekvárt
majszolni.

Manó elneveti magát. Tanbácsi vele nevet.

TANBÁCSI
Ezt azért nem mondjuk el senkinek...

32. TANÁRI SZOBA JELENBEN, ESTE

Felnőtt Manó a tanári szobában ül egyedül, dolgozatokat javít. Esti fények, csend. Egymás után javítja a munkákat, néha a fejét csóválja, olykor elmosolyodik egy-egy dolgozat láttán. Majd egyszer csak felkapja a fejét, hall valami neszezést. Az ablakhoz megy, látja amint két srác kavicsot rugdos a távolban, szakasztott úgy, mint ő tette gyerekkorában Picurral. A srácok közelednek, és az egyik srác kísértetiesen hasonlít Picurra. Manó elképedten bámul, és követi szemével a gyereket, aki már olyan közel ért, hogy nem látni az ablakból. Manó lerohan a földszintre.

33. AZ ISKOLA ELŐTT, ESTE

Manó rohan ki az iskolából, keresi a gyerekeket, akiknek nyoma sincs. Mintha látná éppen a sarkon befordulni az iskola mögé őket, utánuk rohan, de néptelen a hátsó utca. Visszafordul, mert mintha a másik oldalon hallaná a hangjukat, de semmi. Fejét csóválja, megy vissza az iskolakapuhoz, bemegy.

34. A TANÁRIBAN, ESTE

Manó beér a tanári szobába, követjük, látjuk egy kisfiú árnyát a háta mögött, majd egy hang szólal meg.

KISFIÚ

Tanár úr...

Manó meglepetten fordul hátra, az a fiú áll mögötte, akitől az órán elvette a képregényt. Manó megdörzsöli a halántékát, és int, hogy tudja, miről van szó. A fiú beljebb lép.

KISFIÚ

Visszakaphatom?

Manó szó nélkül a fiókba nyúl, előveszi a képregényt, és a fiú kezébe nyomja. A srác arca felderül, és már rohanna is el, de az ajtóban visszanez.

KISFIÚ

Jól van a tanár úr?

MANÓ

Semmi baj... kicsit elszédültem.

A fiú távozik, Manó kimerülten dörzsölgeti a halántékát.

35. MANÓ SZOBÁJA A MÚLTBAN, ÉJJEL

Sötétség. Kavics koppan az ablakon. kislámpa gyúlik, Manó néz álmosan. Majd észbe kap, felugrik, és az ablakhoz lép. Elhúzza a függönyt. Odalent Picur, aki a köveket dobálja. Manó int neki, és villámgyorsan öltözni kezd.

36. A PAP HÁZA ELŐTT, ÉJJEL

A két fiú a pap háza előtt a bokorban. Izgulnak, dideregnek, és suttogva beszélgetnek.

MANÓ

Tegnap azt mondtad, hogy nem érdekel a dolog.

PICUR

Nem tudtam aludni. De ki megy be?

MANÓ

Hogyhogy ki? Hát mind a ketten!

PICUR

Nem, öregem. Ilyet nem játszom. Húzzunk sorsot. Ha te mész, akkor én hívok segítséget, ha én megyek, akkor te.

Manó fintorog.

Két gyufaszálat látunk Picur markában. Manó izgatottan szemléli őket, majd kihúz egyet. A rövidebbik szál az, Manó hangosan nyel egyet. Picur vigyorog.

PICUR

Akkor ahogy megbeszéltük. Csak belenézel, igyekszel minél többet megjegyezni, aztán jössz is.

MANÓ

(sóhajt.) Rendben, főnök.

37. A PAP HÁZA, ÉJJEL.

Sötétség, csak a Hold világít be az ablakon. Manó lassan nyitja a bejárati ajtót, kissé nyikorog. Félve óvakodik be, erőlteti a szemét, hogy lásson valamit. Az előszobában tanácstalanul megtorpan, majd elindul jobbra. Bemegy a szobába, észreveszi a nagy íróasztalt, amely mögött a papot látták írni. Szemben az ablak, félig elhúzva a függöny. Odamegy, kipillant, odalent Picurt látja a kerítés mögé bújva. Kicsit kapkodni kezd, az asztalhoz lép, és kihúzza a fiókot. Majdnem a lábára

ejti, épphogy elkapja. Fojtottan zihál, és visszatolja a fiókot a sínbe. Szeme elkerekedik, meglátja a könyvet, amibe a pap irkálni szokott. Mohón kapja kézbe, és belelapoz. Arcán csalódás.

MANÓ

(magának) Már megint egy napló.

Ekkor egy éles hang töri meg a csendet Manó háta mögött.

PAP

Mit keresel te itt?

Manó leejti a könyvet, és futásnak eredne, de a pap elkapja a kabátját, és tartaná vissza, de a fiú kitépi magát, és arcát takarva elrohan. A kabát ott marad a pap kezében.

38. A PAP HÁZA ELŐTT, ÉJJEL

Manó rohan ki lélekszakadva, Picur döbbenten áll. Manó elrohan mellette, meg sem áll, csak fojtottan odakiált.

MANÓ

Futás!

39. A TEMPLOM ELŐTT, REGGEL

Látjuk a templom harangját, és halljuk is kongani, misére készül a falu. Pár ember szállingózik a templom felé, köztük van Manó a nagynénjével, és mamájával, és Picur is a szüleivel. A két család nem együtt jön, de elég közel egymáshoz, hogy a két fiú összenézzen, és váltson egy jelentőségteljes pillantást, ami az előző estére vonatkozott.

40. A TEMPLOMBAN, NAPPAL

Az emberek többsége már helyet foglalt a templomban a padokban, a két fiú ugyanabban a sorban, de egymástól távolabb foglal helyet. halk zsvivaj, majd mindenki elcsendesedik, amikor a pap kilép a szószékre. Komor, és szigorú tekintete elől Manó ijedten lesüti a szemét, Picur nyel egyet. A pap kicsit vár, majd megkezdi prédikációját.

PAP

Az őszinteségről szólnék ma. Arról az emberi és talán isteni tulajdonságról, amelynek oly sokan vannak híján napjainkban. Nem arról van szó, hogy

legyünk tökéletesek, nem is arról, hogy a világ szemében mutassunk erényt, sokkal inkább arról, hogy miképpen érzünk, amikor belenézünk a tükörbe. Elégedettek lehetünk-e azzal, amit látunk, vagy ott van egyfajta kényszer, hogy elforduljunk, mert nem tudunk szembesülni azzal, akivel farkasszem nézünk? Szégyent érzünk-e, vagy büszkeséget azzal a személlyel szemben, akit látunk? Megelégszünk-e azzal, amit a világnak mutatunk, és azzal, amit a világ nyújt nekünk elismerést, megbecsülést, vagy többre vágyunk? Akarunk-e megelégedni magunkkal, lelkiismeretes viszonyban lenni a lelkünkkel, és végső soron Istennel békében élni? Választhatjuk persze a hazugságot, elbújhatunk saját lelkiismeretünk hangja előtt, de ez esetben fájdalom, kétségbeesés, és pusztulás lesz a jutalmunk.

Az utolsó mondatot a pap úgy fejezi be, hogy tekintetét keményen Manóra szegezi, aki rémülten ül. Néma csend ereszkedik a teremre.

41. OSZTÁLYTEREM, NAPPAL

Tanbácsi ül a tanári asztalnál, a naplót lapozgatja. A gyerekek el vannak foglalva a feladatukkal. Manó idegesen ír, közben sokszor felnéz. Olykor összenéznek Picurral, aki egyszer csak int, kifelé az ablak felé. Manó elsápadva látja, hogy a pap közeledik az iskola felé, kezében Manó kabátja. Manó kétségbeesetten néz körül segítségért, de senki nem figyel rá. Mintha senki nem venné észre, hogy a pap már az ablaknál áll, és eszelősen bámul befelé, egyenesen Manóra. Szája vicsorgásra nyílik, szemei izzani kezdenek, Manó egyre hátrább húzódna, ha tudna, és a pap hirtelen megragad odakint valamit, egy husáng az, és egy határozott mozdulattal betöri az ablakot. Manó felkiált, és ekkor véget ér a rémálom, az osztályterem olyan, mint máskor, az ablak előtt mindössze az iskola kertésze gereblyézik, és a Tanbácsi éppen felnéz a naplóból.

TANBÁCSI

Még öt perc, aztán kérem.

42. MANÓ HÁZA ELŐTT, NAPPAL

Manó rohan haza kétségbeesetten. Ahogy közeledik a ház felé, lelassít, és a kép is lelassít. Manó hitetlenkedve látja, hogy valami fel van akasztva a kerítésre, amikor közelebb ér, akkor látja, hogy mi az. A kabát az, amit tegnap a pap házában hagyott. Most ott lóg a kerítésen.

43. AZ UTCÁN, NAPPAL

Manó és Picur másznak fel egy nagy fára, közben beszélgetnek.

MANÓ

Te tényleg nem hiszel a büntetésben?
Azt mondta, hogy pusztulás vár reánk.

PICUR

Csak rád. Te mentél be.

MANÓ

Kösz. De komolyan.

PICUR

Szerintem nem nagy ügy. Beköpött volna,
ha meg akarna büntetni. De visszavitte
a cuccodat.

MANÓ

És ha így akar büntetni? Előre tudom,
hogy nem tudok majd aludni az éjszaka.
Egyre csak arra fogok gondolni, hogy
mikor jön el az ördög.

PICUR

Miről beszélsz? Ördögök nincsenek. A
tanbácsi mondta múltkor.

MANÓ

Én is ott voltam. Nem azt mondta, hogy
nincsenek, hanem azt, hogy bennünk
laknak.

PICUR

Akkor meg mit izgulsz? Ami benned van,
azzal te is elbírsz, nem?

MANÓ

(habozik) Én nem is tudom. Nem kellett
volna bemenni a házába. Mégiscsak
Istent szolgálja a fickó, még ha szőrös
is.

Picur hirtelen észrevesz valamit.

PICUR

Psztt! Figyusz.

A pap tűnik fel az úton alattuk. A két gyerek meg sem mer moccanni. A pap elhalad a fa alatt, látszólag nem veszi észre őket, de aztán hirtelen visszanez, egyenesen fel a két gyerekre. Tekintetében harag, és szigorúság. Majd visszafordul, és csak mi látjuk, hogy elmosolyodik, és derűsen megcsóválja a fejét.

44. A TEMETŐBEN, NAPPAL

Egy sírkövet látunk hátulról. Előtte Picur és Manó megilletődötten. Mellettük a sorban még további apró sírok: gyerekek fekszenek alattuk.

PICUR

(rekedten) Hogyan halt meg?

MANÓ

Nem tudom. A mama azt mesélte, hogy egyik reggel egyszerűen csak nem ébredt fel. Elaludt.

PICUR

És milyen érzés?

MANÓ

Hogy?

PICUR

Hogy te vagy itt helyette?

MANÓ

Helyette? (dühbe gurul) Helyette? Tudod, hányszor hallottam ezt mostanában? Helyette? Én jöttem a nagyapám helyett, a meghalt gyerekek helyett... Mi vagyok én, valami pótlék eltűnt, meghalt emberek helyett?

PICUR

Nem úgy értem. Mi van akkor, ha ez a kisgyerek jött vissza? Tudod, benned született újjá.

MANÓ

Túl sok mesét olvasol, öregem. Én én vagyok, nem holmi visszatért akárki. De azért sajnálom.

Kínos csend. Picur elnéz a távolba, fel a hegyre. Eltűnődik.

PICUR

Szerinted tényleg van ott valami abban a barlangban?

45. A FALU KÉPE, NAPPAL

MANÓ

(mint narrátor) Aztán eljött a mi időnk. Felcsaptunk nyomozónak. Mint abban a Sherlock Holmes könyvben, amikor valami túlvilági kutya marcangolta ez embereket. Szépen becsöngettünk a szomszédokhoz, és a barlang után tudakozódtunk. Nem mindig örültek nekünk.

46. A TEJESEMBER HÁZA ELŐTT, NAPPAL

Manó és Picur a tejesember háza előtt. A bejárati ajtó előtt állnak, az ajtó résnyire nyitva, lánc van rajta belülről. Belül a tejesember, szikár, kötényes férfi, bizalmatlanul nézi a két fiút a résen.

TEJESEMBER

Jobban tennétek, ha a magatok dolgával foglalkoznátok. Nem tudok semmit mondani nektek, és ha akarnék se állnék le taknyos kölykökkel. Tűnés innen.

47. ÖREGASSZONY 1. HÁZA, NAPPAL

Idős nő ül egy fotelben, kötöget. Fején régimódi hajháló barátságos, pufók képe van. Lassan magyaráz, közben a kötését vizslatja.

ÖREGASSZONY 1

Az én családom itt él már több száz éve, és még soha nem történt itt semmi különös. Jó, tudom, hogy mi történt a nagyapáddal, de máskor is tűntek már el emberek. Sok itt a szikla, meg a meredek szurdok. Nem kell ehhez barlang, elég a jó öreg butykos.

48. ÖREGASSZONY 2. HÁZA, NAPPAL

Egy másik idős hölgy, ő nagyon kövér, komor, vészjósló hangon beszél. Közel hajol, bele a két megszeppent fiú arcába.

ÖREGASSZONY 2.

Maga az ördög lakik ottan, én mondom nektek. Azért vert ott tanyát, hogy elrejtőzzön az emberek elől. Onnan irányítja a világot. Aki bemerészkedik a barlangba, halál fia.

49. ÖREGEMBER HÁZA, NAPPAL

Szakadt ruhás öreg bácsi vágja a tűzifát háza hátsó udvarában. Nem hagyja abba a munkát, úgy beszélget a srácokkal.

ÖREGEMBER

Mit akartok hallani, fiúk? Hogy nincs ott semmi, vagy azt, hogy tele van a barlang mindenféle földöntúli népséggel? Én csak azt mondom, hogy ha furdalna a dolog, magam járnék utána. Az a sok pletykás öregasszony meg csak mondja a magáét. Tudom ám, hogy hogyan néznek rád az emberek, de ne törődj vele, fiam. Én is tudnék mit mesélni a falu szennyeséről. Van nekem szemem. Szóval ne törjétek a fejeteket hiábavalóságokon, a dolgok úgyis mennek a maguk útján.

50. UTCA, NAPPAL

A két srác ballag hazafelé. Kicsit letörtek, tanácstalanok.

MANÓ

Hát ezzel nem sokra megyünk.

PICUR

(elgondolkodva) Igaza van az öregnek.

MANÓ

Mit?

PICUR

Hogy járjunk a dolog végére.

Manó megáll elvigyorodik.

MANÓ

Oké. Múltkor én, most te.

Picur meghökken. Manó vigyorogva int, és befordul a kapun, hazaért.

51. ISKOLA, A TANÁRI SZOBA ELŐTT

Picur és Manó bátortalanul kopognak az ajtón, majd benyitnak. Odabent Tanbácsi ül, dolgozatokat javít. Meglepetten feláll, mosolyog, int. A srácok belépnek, és megállnak az asztal előtt. Nem szólnak. Tanbácsi mosolyog.

TANBÁCSI

Mi járatban, fiúk?

PICUR

(megköszörüli a torkát) Tanácsot szeretnénk kérni a tanár úrtól.

TANBÁCSI

Nocsak. Mit csináltatok már megint?

PICUR

Tulajdonképpen semmit, csak...

MANÓ

(közbevág) Csak a barlangról szeretnénk...

TANBÁCSI

Aha. Szóval ezen töritek a fejeteket.

MANÓ

Kicsit körbenéztünk, de senki sem mond semmi használhatót.

TANBÁCSI

(kicsit vár) Most mit vártok tőlem? Jóváagyást? Vagy tiltást? Megkönnyebbülnétek, ha azt mondanám, hogy hagyjátok a fenébe az egészet? Úgysem fogjátok. Hát akkor?

A két fiú lehajtott fejjel áll.

Kopognak az ajtón. Tanbácsi feláll, a fiúk ocsúdnak. A szőke kislány, Coffi áll a küszöbön szégyenlősen. Manó nem tud hová nézni zavarában.

TANBÁCSI

Sűrű ez a nap. A kisasszony is tanácsot szeretne?

COFFI

Én Manóhoz jöttem.

MANÓ

Szia... izé... honnan tudtad, hogy itt vagyok?

COFFI

Csak úgy megláttalak, hogy erre jöttök... gondoltam... megmutatod a könyvedet?

Picur elvigyorodik, Tanbácsi összeráncolja a szemöldökét. Manónak leesik az álla a döbbenettől.

52. MANÓ SZOBÁJA, NAPPAL

Manó az íróasztala fiókjában kotorász. Coffi az ágy szélén ül szégyenlősen, nézelődik. Észreveszi a nagypapa óráját, amit Manó talált a padláson.

COFFI

De szép óra. Az anyukám mondta, hogy a nagyapád órás volt.

MANÓ

Ja. A padláson találtam. Meg a könyvet is.

COFFI

Azt hittem, hogy tanbácsi nem adja vissza.

MANÓ

Dehogynem. Csak azt mondta, hogy ne az órán olvassam. Ez egy napló.

Megtalálja a könyvet, leül a lány mellé, vigyázva, hogy ne érjen hozzá. Kezébe adja a sárgálló könyvecskét. A lány óvatosan nyitja ki.

COFFI

Milyen szép írás! Én is ilyen szépen szeretnék írni.

A fiú a lányt nézi.

MANÓ

Ja. Megfoghatom a hajcsatodat?

A lány derűsen bólogat, elmélyülten lapozgatja a könyvet. Manó félve megérinti a lány hajában az egyik csatot, majd kezdi kihúzni, közben figyeli a lány arcát. Szőkén bomlik ki a lány haja, az kuncog egyet, de hagyja. A fiú kezében ez egyik csat, de nyúl a másikért. A lány kicsit megrázza a fejét.

COFFI

Nézd csak.

Mutatja a könyv hátulját, ahol egy régi fénykép van beragasztva. Fiatalembert ábrázol a kép, katonaruhában.

MANÓ

Ez biztos a nagyapám.

Coffi nézi a képet, és elkomorodik az arca. Felnéz a fiú arcába, majd az órára vet egy pillantást, amely ekkor hirtelen ketyegni kezd. Elejti a könyvet, felugrik, és mielőtt a fiú bármit szólhatna, kiszalad a szobából. Manó csak néz, majd felveszi a földről a leesett könyvet, és belenéz ott, ahol nyitva maradt. Szeme elkerekedik, látjuk a mondatot, amit olvas, és halljuk a szavakat.

MANÓ

(suttogva) Ha azt sem tudjuk, hogy
honnan jöttünk, honnan tudhatnánk, hogy
merre tartunk...

Látjuk az órát, amely mintha kevesebbet mutatna, mint az előbb.

54. PICUR ABLAKA A MÚLTBAN, ÉJJEL

Kavics koppan az ablakon, majd még egy. Villany gyúlik, az ablakban megjelenik Picur álmos feje. A ház előtt Manó áll, dobálja az ablakot. Picur int, és elhúzza a függönyt.

55. PICUR HÁZA ELŐTT

Manó lapul a kerítés mellett, Picur jön elő a ház mögül álmosan, fázósan.

PICUR

Nem hiszem el, hogy nem tudsz aludni.

MANÓ

Most nem húzunk sorsot. Te mész és kész.

PICUR
Te miről beszélsz?

MANÓ
Na miről?

Picur felfogja a dolgot. Hitetlenkedve néz.

PICUR
Jól vagy?

56. AZ ERDŐBEN, A BARLANG ELŐTT

A két fiú dideregve bújik egy bokor mögött. A háttérben a barlang bejárata, tátongó, sötét nyílás. Picurnak nagyon nem akarózik bemenni, de igyekszik bátornak mutatkozni.

PICUR
Biztos, hogy nem lenne jobb nappal?
Tudod, világos van, meg minden...

MANÓ
Itt egy zseblámpa. Nem nagy ügy.

PICUR
Nem a fenét. Mért nem te mész?

MANÓ
Ezt már megbeszéltük. A pap rólam rángatta le a kabátot, most rajtad a sor. Különben is csak egy barlang.

PICUR
Viccelsz? Ezzel ijesztgetnek anyámék már tíz éve.

MANÓ
Hallottad mit mondott az öreg? Még senki sem mert bemenni, honnan tudná bárki is, hogy mi van bent?

Picur vakarja a fejét, a kezében lévő zseblámpát nézegeti.

MANÓ
Nyugi. Legfeljebb kijössz.

PICUR
(gyászosan) Legfeljebb...

Manó jó erősen hátba vágja Picurt.

MANÓ

Na túnés.

Picur görnyedten elindul a barlang felé. Többször visszanez, Manó bátorítva integet. Picur a barlang szájánál még megáll, visszanez, majd nagyot sóhajtva bemerészkedik. Manó kicsit jobban elbújik a bokor mögé, a szája szélét harapdálja idegességében. Látjuk a barlang száját sötétleni, Picur már eltűnt odabent.

57. MANÓ SZOBÁJA, ÉJJEL

Látjuk Manó íróasztalát, rajta a faragott órát. Halkan, vészjóslóan ketyeg.

58. A TANBÁCSI SZOBÁJA, ÉJJEL

Tanbácsi hánykolódik az ágyában, egyik oldaláról a másikra fordul, közben nyöszörög.

59. A BARLANG ELŐTT, ÉJJEL

Manó toporog a bokor mögött türelmetlenül, óráját nézi. Picurnak se híre se hamva. Manó sápadt, felnéz az égre.

60. MANÓ SZOBÁJA, ÉJJEL

Látjuk Manó íróasztalát, rajta a faragott órát. Halkan, vészjóslóan ketyeg.

61. A TANBÁCSI SZOBÁJA, ÉJJEL

Tanbácsi hánykolódik az ágyában, egyik oldaláról a másikra fordul, közben nyöszörög, majd hirtelen felébred, rémülten felül.

62. A BARLANG ELŐTT, HAJNAL

Hajnalodik, világosodik. Manó kétségbeesetten járkál a barlang előtt, be-bekukkant, de nem mer bemenni. Arcán könnyek folynak. Látjuk messziről, ahogy elindul, és látjuk a hatalmas sziklákat, az erdőt, és a falut a hajnali fényben. Eltörpül Manó, ahogy igyekszik haza.

63. ISKOLA, MOSDÓ, NAPPAL

Tanbácsi a mosdóban, hideg vízzel mossa meg arcát. Ideges, sápadt. Nagy lélegzetet vesz, és elindul be az osztályba.

64. ISKOLA, FOLYOSÓ, NAPPAL

Tanbácsit látjuk, ahogy közeledik az osztályterem felé, ideges, száját beharapja.

65. OSZTÁLYTEREM, NAPPAL

Tanbácsi lép be az osztályba. Bent nagy zsvivaj, a gyerekek szanaszét. A tanár érkezésére mindenki a helyére rohan, vigyázzba áll a pad mellett. Tanbácsi int, hogy leülhetnek, majd a szemével keres valakit. Meglátja Manót, aki rémülten néz rá, majd Picur helyét, amely üres, Picurnak hült helye. Újra Manóra néz, akinek egy könnycsepp indul lefelé az arcán.

66. AZ ERDŐ, NAPPAL

A falu népe Picurt keresi, páran kutyával, mások csoportokba verődve kutatnak. Zajos az erdő, emberek kiáltoznak.

67. MANÓ SZOBÁJA, NAPPAL

Manó ül a sarokban felhúzott térdekkal, és az órát nézi, közben folynak a könnyei. Az óra monoton ketyegése hallatszik.

68. TEMPLOM, ESTE

A templom tele van emberekkel, akik türelmetlenek, de szükségük van a lelki gondozásra. A pap kimerült, és komoly. Manó a leghátsó sorban ül, imára kulcsolja kezét, és lehajtja fejét.

PAP

Imádkozzunk testvéreim ezen a napon, amely veszteséget hozott ránk, és amely újra szembesít gyarlóságainkkal. Mennyire törékeny is az a szál, amibe kapaszkodunk, és mennyire pillanatokon múlik, hogy elszakadjon. Mert a külvilágban reméljük megtalálni a békét, a biztonságot, szeretteink

karjában, más emberek szeretetében reméljük a boldogságot. Nézzünk most befelé, és keressük meg azt a belső erőt, azt a belső biztonságot, amelyet senki nem vehet el, amelyet nem kezd ki az idő, és amelyen nem fog a halál.

Manó némán mozgatja ajkait, imádkozik, majd mindenki eltűnik, és ő marad egyedül a padban.

69. A TEMPLOM ELŐTT, ÉJJEL

Éjszaka van, a hold világítja meg a templom magas tornyát. Nyílik a hatalmas templomkapu, és Manó tűnik fel botladozva. Lassan távolodik a néptelen utcán, mígnem végleg beleveszik a messzeségbe.

MANÓ

(mint narrátor) Azon az éjszakán véget ért valami. Akkor még nem tudtam megfogalmazni, talán a gyerekkoromnak intettem búcsút. Lehetett volna másképp is, választhattam volna más utat is. Persze a dolgok nem így működnek, nem én döntöttem, és az újrakezdés sem az én ötletem volt.

71. MANÓÉK HÁZA A MÚLTBAN, A KONYHA, REGGEL

Manó mamája a konyhakövön térdel, és mossa fel a padlót. Mellette vödör, kezében a felmosórongy. Mögötte csendesen feltűnik Manó pizsamában. Feje borzas, szeme csipás, de arca már élénk.

MANÓ

Mit tudott a nagyapa barlangról?

A mama megáll a munkában, nagyot sóhajt, nem néz hátra. Újrakezdi a munkát.

MAMA

Csak amit mindenki. Miért?

MANÓ

Mert írt róla a naplójában.

Mama ismét megáll a munkában, arca ijedtséget tükröz.

72. MANÓ SZOBÁJA

Manó mutatja mamájának a talált naplót, mama tanácstalanul forgatja kezében, és nagyon zavarban van. Manó fél, hogy a mama elveszi a könyvet, ezért nem nagyon igyekszik elengedni.

MANÓ

Még nem olvastam el teljesen. De a nagyapa azt írta, hogy azért jött a faluba, mert hallott a barlangról.

Mama egy határozott mozdulattal becsukja a könyvet, és Manóhoz fordul.

MAMA

Nem tudom, hol találtad ezt, de megtiltom, hogy olvasd! Nagyapád így is sok bajt hozott a fejünkre, nem hiányzik még ez is.

MANÓ

De te azt mondtad, hogy senki nem tud semmit a barlangról, és ez nem igaz! Nagyapám is tudott valamit, és itt az emberek is tudnak valamit. Mindenki titkolózik, és azt hiszik, hogy csak azért, mert gyerek vagyok, nem látom, hogy hazudnak.

Mama megenyhül.

MAMA

Senki sem hazudik, Manócska, csak senki nem akar rosszat neked. Miért vagy kíváncsi arra a barlangra? Nagyapádat is az izgatta állandóan, amit nem tudott megmagyarázni. De azt nem hiszem el, hogy csak a barlang miatt jött ide. Akárhol is élt előtte, itt volt az igazi otthona. Láttam én ezt a könyvet sokszor, amikor éppen nem az óráit faragta, akkor ezt írta. Soha nem mutatta meg.

Manó bólint.

MANÓ

És ha benne van, hogy hova készült? Hátha csak elment a faluból.

A mama megrázza a fejét.

MANÓ

Honnan tudod? És ha visszament oda,
ahonnan jött?

MAMA

Olvastam a naplót, Manócska. Mikor
nagyapád eltűnt, elolvastam. Hidd el
nekem, nincs abban semmi, csak egy
hóbortos öregember gondolatai az
életről. Nem is értettem a felét. Te
sem érted. Mi értelme...?

MANÓ

Ha nem értek valamit, miért kell úgy
tennem, mintha nem létezne?

MAMA

Így biztonságos, kincsem. Így
biztonságos.

73. MAMA SZOBÁJA, ÉJJEL

Mama az asztalnál ül szobájában, és a kislámpa fényénél a
naplót olvassa. Folytak a könnyei, és néha lehunyja
szemét. Oldalra pillant az ajtóra, és egy másodpercre úgy
látja, mintha az kinyílna, és egy öregember (a nagypapa)
jönne be rajta, aztán megint csukva az ajtó. Mama
tétovázik egy darabig, majd megfogja a könyvet, és
feláll.

74. MANÓ SZOBÁJA, ÉJJEL

Manó fekszik az ágyában, félig betakarva alszik. Mama lép
be halkán a szobába, kezében a könyv, és gyengéden a fiú
kezébe csúsztatja. Ellágyulva néz Manóra, majd kimegy.

75. MANÓ LAKÁSA A JELENBEN, ESTE

Felnőtt Manó lép be a lakásába, felkapcsolja a villanyt.
Kutyája ugrándozva szalad elébe, türelmetlenül nyüszít.

MANÓ

Ó, még te is.

Manó a pórázért nyúl, ami a fogason lóg.

MANÓ

Na gyere.

76. AZ UTCA, ÉJJEL

Szemerkél az eső. Manó sétáltatja a kutyáját, fázósan összehúzza magán a kabátot. Kihalt a város, üzletek feliratai, kirakatai világítanak. Alig pár ember halad sietve az utcán. Manó is sietne, de a kutya ráérősebb, folyton megáll. Manó egyszercsak egy ismerős hangra lesz figyelmes, és az utca végén megpillantja a két fiút, ahogy egy kavicsot rugdosnak, éppúgy mint délután. Kicsit habozik, majd felkiált.

MANÓ

Hé! Ti ott!

A srácok odanéznek egy pillanatra, de már el is tűnnek a sarkon. Manó is rohanna, de a kutya épp a dolgát végzi egy villanyoszlopnál. Manó habozik egy másodpercre, majd a pórázt ráhurkolja a villanyoszlop egy kiálló darabjára, és futásnak ered a srácok irányába. Befordul a sarkon, persze a srácoknak nyoma sincs.

Ahogy megáll, egy világító kirakatra lesz figyelmes. Közelebb lép, és látja, hogy faragott órákkal van tele a kirakat. Nézi őket, majd megpillant egy ugyanolyan órát, mint amit a nagyapja faragott annak idején. Rajta van a jól ismert jellegzetes csigavonal is. Ahogy nézi az órát, egyszer csak elindul a másodpercmutató - visszafelé. Manó döbbenetben áll, majd megfordul, az utca másik oldalán egy modern kirakat, és felette hatalmas betűkkel a reklámszlogen: HA AZT SEM TUDJUK, HOGY HONNAN JÖTTÜNK, HONNAN TUDHATNÁNK, HOGY MERRE TARTUNK?

Manó döbbenet arca.

77. MANÓ LAKÁSA, ÉJJEL

Egy régimódi bőrönd az ágyon, Manó csomagol. Ruhanevét pakol be a bőröndbe, arca komor, elszánt. Mielőtt lecsukja a bőröndöt, vár egy pár másodpercig, gondolkodik.

MANÓ

(mint narrátor) Olyan volt, mintha a múlt, tudják, a nagybetűs múltam rám kiáltott volna. Persze legyinthettem volna, és folytathattam volna tovább az életemet, de akkor döbbentem rá, hogy még el sem kezdtem igazán.

Manó a szekrényhez lép, majd inkább az íróasztalához. Egy papírdobozt húz elő a fiókból, benne rengeteg fénykép összevissza. Türelmetlenül dobálja szét őket, majd kiválaszt egyet, a mamája képét. A kép fekete-fehér, és mosolygósan ábrázolja a mamát.

80. ORSZÁGÚT, NAPPAL

Poros országút, az út szélén csak szántóföldek, messzebb hegyek magasodnak. Egy öreg fehér Mercedes közeledik, a volán mögött Manót ismerhetjük fel.

MANÓ

(mint narrátor) Fogalmam sem volt, hogy mi történhet velem, és nem is tudtam, hogy mit keresek igazán. Egy dologban volt biztos. Azt gondoltam, ha már újra kezdek valamit, kezdem a legelején.

81. MANÓ AUTÓJÁBAN, ÉJJEL

Manó ül az autóban, sötét van, szakad az eső. Az ablaktörlő inkább még láthatatlanabbá teszi az utat, ahogy mossa, keni az esőcseppeket a szélvédőn. Manó összehúzott szemekkel fürkészi az utat, majd egyszer csak meglát valamit. Az út szélén egy alak ácsorog, ahogy az autó elhalad mellette, látszik kinyújtott keze: stoppol. Manó ráfékez, majd látjuk, hogy az illető az autóhoz szalad. Az ajtó nyílik, és egy fiatal lány, kb. huszonöt éves lehet, száll be az autóba. Arca, ruhája csuromvíz, hosszú haja csapzott.

LÁNY

Jó estét, ugye csatlakozhatom?

MANÓ

(kissé komoran) Megálltam.

A lány elhelyezkedik, hátizsákját az ülés elé teszi, lehúzza magáról a pulóverét, amelyből csöpög a víz. Bocsánatkérő mosollyal pillant Manóra, aki zavarában úgy tesz, mintha a vezetésre koncentrálna. Azért ő is odapillant.

MANÓ

Hogy jutott eszedbe ilyenkor elindulni?

A lány mosolyog, tetszik neki, hogy Manó nem magázza.

LÁNY

Régen indultam. Akkor még nem esett. Nem volt szerencsés, hogy pont éjszakára kerültem ide.

MANÓ

Honnan?

LÁNY

Honnan? Kitettek.

MANÓ

Pont az országút közepén? Két falu között?

LÁNY

Hát igen.

Hallgatnak egy kicsit.

MANÓ

Aztán merre?

LÁNY

Mindegy. Járom az országot.

MANÓ

(rápillant) Cél nélkül?

LÁNY

Persze. Nem én keresem a célt, ő keres engem.

MANÓ

Ühüm.

LÁNY

De komolyan. Én egy kicsit fordítva élek. Nem akarok, nem vágyakozom, csak sodródok. Eddig nem bántam meg.

MANÓ

Én annál inkább.

LÁNY

(teljesen Manó fordul, és rákiált)
Persze, mert nem néztél utána, hogy mi az ami sodor, és azt sem, hogy hová!

Manó felriad, elaludt a volánnál, az autó áll, a jobboldali ajtó nyitva. Kivágja az ő ajtaját, kiszáll, és a szakadó esőben megpróbál kivenni valamit a távolban. Talán lát is valamit, egy tovasuhanó alakot, egy fénylő pontot, de ahogy hunyorog, az is elenyészik. Visszaül az autóba. Egy darabig nézi arcát a tükörben, majd újra indít.

82. A FALU LÁTKÉPE, HAJNAL

Látjuk a falut a napkeltében, az eső elállt, sárgás fény borítja el a hegyeket, és simogatja a régi

templomtornyot, a házakat, a sziklákat. Kicsit lejjebb tekintünk, és megpillantjuk Manó kocsiját, ahogy megérkezik a faluba.

83. AZ UTCÁN, NAPPAL

Manó hajt lassan a falu főutcáján, és közben kíváncsian kémlel kifelé. Nézi a házakat, az iskolát, a fákat.

MANÓ

(mint narrátor) Nem tudom, hogy mit vártam, de megnyugtató volt, hogy semmi nem változott, amióta utoljára ott jártam. Ismerős volt minden, és ezért megnyugtató. Csak egy valakit akartam meglátogatni, de autóm másfelé vette az irányt

84. COFFI HÁZA ELŐTT, NAPPAL

Manó autója áll meg Coffi háza előtt. Nem száll, ki, habozik, majd mire rászánná magát, történik valami. Egy szőke copfos kislány szalad ki a házból, szakasztott olyan, mint Coffi volt gyerekként, aztán meglátjuk mögötte a mamáját, ahogy játékosan kergeti. Manó elkomorodik, majd elmosolyodik, ahogy nézi az anyukát. A nő megtartotta hosszú haját, és kibontva viseli. Lehajol kislányához, és megigazítja a ruháját. Egy pillanatra elnéz Manó autója felé, hunyorog, és tétován egy lépést tesz felé, majd megtorpan. Szemében felismerés villan. A kislány már messzire futott, a nő utána néz, aztán vissza. Manó csak bámulja. A nő, szemét csak nehezen levéve a férfiről, a lánya után ered. Manó elgondolkodva ül a volán mögött...

85. COFFIÉK KERTJE A MÚLTBAN, NAPPAL

Coffi és Manó a kerítés egy-egy oldalán, a réseken át beszélgetnek. Suttognak, és guggolva bújnak el a magas gazban. Manó mellett egy nagy táska, és az oldalán még egy.

COFFI

Majd én elbújtatlak. Senki nem fogja megtudni.

MANÓ

Buta vagy. Észrevennének.

COFFI

De nem hagyom, hogy elmenj. Picur is elcsavargott, nem hagyom, hogy te is elmenj.

MANÓ

Picur nem jön vissza többet, de én igen.

COFFI

Visszajön. A Tanbácsi azt mondta, hogy mindenki visszajön.

MANÓ

Tudom, de a Tanbácsi nem tudja, hogy ...

COFFI

Szerintem a Tanbácsi mindent tud.

Manó megrázza a fejét. Gondolkodik, majd szól.

MANÓ

Nekem adod a hajcsatod?

A lány szégyenlősen elmosolyodik.

87. MANÓ SZOBÁJA, NAPPAL

Mama ér fel Manó szobájába. Odabent árválkodó bútorok, a holmik nagy részét Manó elvitte magával. Nagynéni kihúzza az asztalfiókot, és kiveszi belőle a nagypapa naplóját. Kinyitja, egy lap esik ki belőle. Lehajol érte, széthajtja, Manó levele az. Gyerekes kézírás.

MANÓ

(hang) "Ne haragudj, mama. Igazad volt. Így biztonságos."

Mama lehunyja a szemét, majd visszateszi a papírlapot a naplóba. Egy pillanatig elgondolkodik hogy mit csináljon a naplóval, majd magához szorítja, és lemegy a szobából.

88. A BARLANG ELŐTT, NAPPAL

Mama lépked felfelé a sziklákon. Lassan, óvatosan közelít, néha megcsúszik, ilyenkor ijedten felszisszen. Végre felér a barlang elé, kicsit kihívóan, haragvón néz befelé, persze nem mer bemenni. Ruhája alól egy rongydarabba csomagolt tárgyat vesz elő, látjuk, hogy a napló az. Habozik egy pillanatig, majd elhatározza magát, és egy jókora lendülettel bedobja a barlangba a könyvet.

Szaporán szedi a levegőt, ahogyan még utána bámul egy ideig, majd sarkon fordul.

89. TANBÁCSI HÁZA ELŐTT A JELENBEN, NAPPAL

Manó autója áll meg Tanbácsi háza előtt. A ház romosabb, mint volt.

90. TANBÁCSI HÁZÁBAN, NAPPAL

Belülről látjuk az utcát, kicsit félre van húzva az ablakfüggöny, és egy alak áll ott háttal, nézi az érkező Manót. Kicsit beljebb jövünk, és látjuk, hogy megterítve vár egy asztal - két személyre.

91. TANBÁCSI HÁZA ELŐTT, NAPPAL

Manó száll ki az autóból, és lépked fel a verandán, az ajtó felé. Ahogy kezét emelné, hogy kopogjon, már nyílik is az ajtó, és Tanbácsi tűnik fel mosolyogva. Megöregedett, de arca nem változott, szemében ugyanaz a barátságos szikra. Fáradtan mosolyog.

92. TANBÁCSI HÁZÁBAN, NAPPAL

Egymással szemben ülnek mind a ketten, Manó nagy bögre kávéét szürcsölget. Az asztalon kávéskanna, pirítós tányéron, és gyümölcs.

MANÓ

Nem is kérdezem., hogy honnan tudta, hogy jövök. Mindig tudta, hogy min törjük a fejünket. Picur egyszer azt mondta, hogy gondolatolvasó.

Tanbácsi felnevet.

TANBÁCSI

Azt azért nem. De vannak jelek, amikből lehet következtetni arra, hogy mi fog történni. És hogy mi történt.

Manó lehajtott fejjel hallgat egy darabig.

MANÓ

Tudta Picurt?

TANBÁCSI

Hogy mi történt vele? Gondolom, a barlang. Akármit is mondanak itt az

emberek, csak úgy nem szokás itt eltűnni. De ha jól emlékszem, én biztattalak benneteket, hogy csináljátok azt, amit akartok. Csak remélhettem, hogy jól döntötök.

MANÓ

És jól döntöttünk?

TANBÁCSI

Majd az idő megmondja. Én nem tudom. Picur eltűnt, a családja meggyászolta, te pedig elmenekültél a faluból. Teljesen felesleges volt. Most itt vagy megint, és ugyanazok a kérdéseid. A válaszok sem lesznek mások.

MANÓ

Maga tudja, hogy mi van ott?

TANBÁCSI

A barlangban? Lehet. De az az én tudásom, vagy inkább sejtésem. Nem adhatom át, és értelme sincs. Ez a te játszmad.

MANÓ

Akár meg is halhatok, ugye? Mint Picur.

TANBÁCSI

Akkor nem aggályoskodtál, amikor megszületted. Miért kéne aggódni most a halálod miatt? Legfeljebb bezárul a kör.

MANÓ

Vagy újrakezdődik.

TANBÁCSI

(mosolyog) Mindig újrakezdődik. Nem emlékszel, hogy mit tanítottam az időről?

MANÓ

De. A csiga.

Tanbácsi felkel, kinyújtózik, és kotorászni kezd az egyik fiókban. Egy régi, megsárgult borítékot vesz elő.

TANBÁCSI

Van itt neked valami.

Manó kérdően néz.

TANBÁCSI

Amikor elmentél, nem hagytad hátra a címedet. Jó pár évvel ezelőtt jött egy levél. Mamád szegény már nem vehette át, a postás úgy látta jónak, ha itt hagyja nálam.

Manó bátortalanul veszi kézbe a borítékot, majd kibontja. A papír töredezett, és kezd sárgulni a széle. Csak pár sor van ráírva.

PICUR HANGJA

"Manó! Csak azért írok, hogy tudd, jól vagyok, és élek. Nem tudom, mi történt, de kaptam még egy esélyt. Nem felejtettelek el, és azt hiszem, a Tanbácsinak igaza volt. Talán kipróbálhatnád.... Picur."

93. MANÓ LAKÁSA, ESTE

Manó lakásában vagyunk, közelítünk a polcon lévő faragott órához, és látjuk a számlap fölött a jellemző csigavonalat. Egyszer csak elindul a másodpercmutató - visszafelé.

94. AZ ERDŐ SZÉLÉN, A SZIKLA ELŐTT, ÉJJEL

Manó megáll kocsijával az erdőszélen. Kiszáll, mély lélegzetvételekkel igyekszik erőt gyűjteni a feladathoz. Nekiindul, felfelé. Ahogy halad, és lassan tűnik elő a barlang, halljuk a monológot.

MANÓ

(mint narrátor) Akkor először semmi félelmet nem éreztem. Inkább olyan volt, mintha kihívnám párbajra a sötétséget, az ismeretlent, és fölényesen biztos lennék a győzelemben. Pedig a játszma kétesélyes volt. Az eszembe sem jutott azonban, hogy akár mindketten győzhetünk.

95. A BARLANG ELŐTT, ÉJJEL

Manó zseblámpája világítja meg a barlang bejáratát, amely sötét, és fenyegető. Szűk a nyílás. Manó tünődve bámulja, majd nekiindul. Előre tartja lámpáját, és lassan eltűnik a nyílásban.

96. A BARLANGBAN, ÉJJEL

Odabent félhomály, nem látni felfelé. Manó lámpájának fénye nem jelentős, de látni engedi a távoli, lefelé vezető utat. Ahogy a férfi megindul felé, háta mögött valami zaj hallatszik, villámgyorsan odavilágít: úgy látja, mintha eltűnt volna a bejárat, a barlang falai összeolvadtak volna, mint egy száj. Manó mélyet sóhajt, talán még meggondolhatná magát. De nem, folytatja útját.

Alighogy elindul, megbotlik valamiben. Lehajol, és felveszi a tárgyat. Meglepődve látja, hogy a rongydarabba csomagolt napló az, amit mamája dobott annak idején a barlangba. Nagyot nyel, és indul tovább. Lefelé halad immár, útközben belebotlik egy rongycsomóba. Lábával megvizsgálja, valami régi ruhadarab, nadrág, ing, és kopott cipő.

Lemegy a lejtőn, kicsiny helyiségbe érkezik. Szürke sziklafal, körben mindenhol óriási tükrök, részben letakarva súlyos, poros vásznakkal. Manó kíváncsian óvakodik be, majd az egyik tükörről lerántja a vásznat. Kristálytisza foncsorral néz szembe. Arcán megdöbbenés, eltűnőben ugyanis arcán a mély barázdák, kezén a töredezett körmök. Nincs idő a gondolkodásra, háta mögött neszt hall, odavilágít. Éppen szemtanúja, amint egy falméretű tükör képződik a falban. Manó megdöbbenően nézi a jelenséget, majd a tükör hirtelen kifényesedik, és képek jelennek meg benne, a múlt képei.

Látjuk, amint a falubeliek keresik az eltűnt öregembert, s látjuk, amint ez az öregember italtól mámorosan tántorog felfelé a sziklákra a barlang felé. Látjuk, ahogy bemegy a barlangba, lebotladozik ugyanebbe a helyiségbe. Közben érdekes változáson megy keresztül, lassan fiatalodik, haja barnul, arca kisimul, ám a folyamat nem áll meg. A hajlott termet kiegyenesedik, majd a test egyre kisebb lesz, ám a fiú még csak döbbenően áll, nem fogja fel a történeteket. Majd lassan elindul, amíg tud járni. Ruhája lötyög rajta, a lejtőn felfelé már egy kisgyerek mászik, ki a hatalmas nadrágból, ingből, cipőből. Tovább mászik, kifelé a barlangból, és egyszer csak ott fekszik egy csecsemő a barlang előtt.

Látjuk a két férfit, kik az öreget keresik, egyikőjük odarohan és felveszi a gyereket. Babonás félelemmel néz a barlang felé. Mindezen képek alatt látjuk Manó mélységesen döbönt arcát.

Manó szédülten a falnak támaszkodik, és képek villannak be az agyába. Mamája, ahogy megsimogatja az arcát, a fényképek, amit a padláson talált, és az a jelenet, amikor megmutatta Coffinak a nagypapa naplóját. A lány

egy régi képet talált benne, ami egy fiatalembert ábrázolt. Akkor megijedt és elszaladt. Manó kapkodva előveszi a naplót, kinyitja hátul. Újra látjuk ezt a képet, és felismerhető, hogy Manó az.

A tükör képe ekkor elsötétül, lezárul a múlt. Manó az órájára néz, és látja, hogy a mutatók villámsebesen járnak... visszafelé. A tükörben látja saját arcát, amely mintha nem is az övé lenne, fiatal, húszévesforma arc néz szembe. A tükör eltűnik, újra szabad a kijárat, főhős hanyatt homlok rohan kifelé. Mire felér a lejtőn már csak kisgyerek, hasonló korú, mint akkor volt, amikor barátja örökre eltűnt a barlangban.

97. A BARLANG ELŐTT, REGGEL

Hajnalodik. Manó a sziklákon ül, lógázza a lábát. Ruhája lötyög rajta, komikusan néz ki, tizenkét évesen a felnőtt nadrágban, pólóban. Néz a messze távolba, miközben halljuk hangját.

MANÓ

(mint narrátor) Csak ültem ott, és valami elmondhatatlan békességet éreztem. Felszabadított a tudat, hogy egyedül csak enyém a döntés, én dönthetek életem felett. Visszamehettem volna a barlangba, és talán egy másik helyen, másik időben születtem volna újjá, ahogy talán Picur tette, de akkor másképp döntöttem. Egyszerűen csak folytattam.

98. TANBÁCSI HÁZA ELŐTT, NAPPAL

Manó autója halad el Tanbácsi háza előtt. Az ablakban Tanbácsit látjuk, ahogy néz kifelé. Meglátja az autót, int neki, majd elhúzza a függönyt.

99. MANÓ AUTÓJÁBAN, NAPPAL

Manó vezet, alig éri fel a kormányt, mélyen belesüpped az ülésbe, nyújtogatja nyakát, hogy kilásson a szélvédőn. Vigyorog.

100. A FALU LÁTKÉPE, NAPPAL

Látjuk az autót felülről, Manó lassan hajt ki a faluból, felemelkedünk, és búcsút veszünk a falutól. Közben már megszólal a monológ.

MANÓ

(mint narrátor) Az elmondott események óta évtizedek teltek el. A nagyvárosba sohasem tértem vissza, és nem kezdtem újra tanári pályámat sem. Más lettem, máshogyan éltem, de soha nem felejtettem el, hogy mit láttam a tükörben....

101. MANÓ LAKÁSA, ÉJJEL

Csak egy asztali lámpa világítja meg az öreg, ráncos kezét, amint naplóját írja egy nagy könyvbe. Ahogy befejezzük a monológot, befejezzük a naplót is.

MANÓ

(mint narrátor)... Megöregedtem, és ismét készülődöm egy nagy utazásra. Ezúttal nem visszafelé visz majd az utam. Nem félek már az ismeretlentől, mert tudom, hogy az visz előre. És ki tudja, talán egyszer majd újra visszatérek

Látjuk az öregember arcát, békés arc, lehunyja a szemét a fáradtságtól. Elnézünk a válla fölött, a polcon ott van a csigavonalas óra, és jár a másodpercmutatója. Előre, a rendes irányba.

vége